

III. évfolyam, 78. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK
1907. július 14, vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Magasabb érdekek.

A képviselőház tegnap tartott ülésével, mintegy három hónapra bezárul. A honatyák széjjelszéledtek és magukkal vitték az ország minden részébe azt a megnyugtató érzést, hogy a lehetőségig eleget téve a vállalt kötelezettségeknek, részesei voltak annak a nagyarányú színjátéknak, mely a maga komoly realismusával a dunaparti palotában játszódott le. Személyes, hol titkon, hol meg szemérmetlen nyíltsággal szőtt intrikák ép úgy napirenden voltak, mint kicsinyes kitörések, gyorsan lobbanó lángolások. A politika — ez az élet lahrintusában józanul dolgozó nehéz tudomány — mozgató minden rúgot, inspirált minden elhatározást, az erősebben lendülő méretek mellett ott kellett lenniök a kicsinyes momentumoknak is. Mindez együtt véve ad egy szerves egészet.

Érdekes és egyben az egész ülészakot jellemző tanúsággal szolgált az utolsó ülés. Egy fiatal néppárti képviselő, ki több ízben maga ellen hangolta a parlamenti simpatiákat, az 1904-ik évi zárószámadás fölülvizsgálásnak kapcsán vád alá akarta helyezettetni Tisza Istvánt és volt kereskedelemügyi miniszterét Hieronim Károlyt. Ennyi az egész.

A régi nóta, mely haladóparti füléknek kedves pengésével annyiszor akadékoskodott már és hogy ne bontsa a koalizált pártok közti egyetértést, annyiszor és alkotmányjogi szempontokból nem ép tizenhárom próbás helyekről bűgött föl. Nyílt — titok a közjogilag

immáron akceptált sarki hordáltól egészen az ilyes pletykák csiripelésére kapható legszürkébb verébig — mindenki tudja, hogy a kormánynak kötnie kellett magát a Tisza és a Fehérvári kormány vád alá nem helyezéséhez. A szerződő felek egyike — a koronás király — kívánta így. És mert Wekerle kormánynak kedvesebb az ország nyugalma, mi csak Kristóffyék eltakarodása után, vagyis ez esetben állhatott helyre, mint a Tisza Pisták feje. Ezzel a kardinális kikötéssel vállalta a kormányzást. A parlament — bölcs józansággal — szintén állta ezt a kikötést. Az tagadhatatlan, hogy nincs ebben az országban becstelen magyar ember, ki nem kívánná törvényes retorsióval sujtani az ország alkotmányos épsége ellen támadókat. De ez esetben — mely a maga jellegzetes vonásaival egészen spetiális eset — tiltja a magasabb államérdek. Az ország nyugalma, alkotmányos békéje.

Mit akart hát az ifju néppárti képviselő? Tudta ő is mindezt. Apró petárdát robbantott csak föl, mi arra alkalmas, hogy a parlamenti békét forgassa ki sarkaiból. Buza Barna szerint csak felülakart licitálni a függetlenségiakat a negyvennyolcas törekvésekben, akkor és olyképen, mit tilt a magasabb államérdek.

Ez az ország sok hanyattatáson ment keresztül, kemény, megpróbáltatással teli viharok zúgtak el a feje fölött. Legfőbb ideje, hogy az alkotmányos és gazdasági erőgyűjtés áldásos munkája lehetővé tétessék. Ne zavarogjon hát senki, ne ütni akarjon a kezével, de dolgozni, mert így kívánja most ezt a legfőbb állami érdek: *a nemzet léte.*

Árpád emlékűnnep.

Átirat városunkhoz.

A pusztaszeri országos Árpád emlékűnnep bizottsága Ujvidék városához a következő átiratot intézte:

„A Pusztaszeri Országos Árpád emlékűnnep Előkészítő Bizottsága.

Iroda: Budapest IX. Lónyai-u. 4. c.

Ujvidék szabad királyi város Tekintetes Törvényhatóságának

Ujvidék.

Tekintetes Törvényhatóság!

Egy ezeréves halott emlékének megszen-telése ügyében emeljük fel szavunkat.

Hon- és alkotmány szerző Árpád fejedelem sirja felett teljes ezer esztendő zajlik le ez évvel s a nemzet, kinek hazát szerzett és alkotmányt adott, nem mehet el szent a sir mellett szótlanul, saját erkölcsi értékének megsértése nélkül.

Mert bár e haza minden göröngye Árpád fejedelem halhatatlanságáról beszél mi nekünk, de a föld rögeinek értékét és jelentőségét egyedül a hozzájuk tapadó nemzeti hagyományok s a történeti múlt élő tanulságai adhat-nak. Epen ezért kell nekünk bevonnunk minden talpalatnyi helyet a nemzeti kegyelet és hálás visszaemlékezés körébe; mert hiszen ezeken épül fel a haza fogalma s ezekből táplálkozik a soha el nem muló hazaszeretet is.

Vegyék el egy néptől hagyományait, töröljék ki lelkéből a haza göröngyeihez fűződő nagy történeti emlékeket s kitörölték a nemzetek sorából is.

Árpád fejedelem sirja helyén, mint tudjuk, szentegyház fog újból emelkedni Ó-Bnda határában az állam költségén.

E ténynyel azonban nincs, nem lehet kielégítve a nemzeti kegyelet érzelmé, mely Árpád fejedelemben nem a halottat, hanem a nemzet örökön élő és viruló életfáját látja, kinek nagy lelkét a honfoglalás ténye mellett e honnak ezredeken át biztos alapját képező, első alkotmányadása teszi halhatatlanná.

Egy est a Dunán.

— A Határőr eredeti tárcája. —

Írta: Parcsetich László.

A tizes nyári napnak a komor fűzeseken átszűrődő sugarai egy kicsiny hajócskát aranyoznak a mozdulatlan sük Duna tükre. Köröskörül mélységes csend terül el, s amint a hajócska a festői partok mellett elhalad, az utas ember meg-feledkezik a mindennapi élet szürkeségeiről, s a nagy természet örök szépségei felett lelkét édes, szelid merengés szállja meg.

Egyik oldalon roppant erdőség szegi hozs-zában a folyampartot, méteres átmérőjű fűzfák-ból, míg a nap sugarait alig bocsájtják keresz-tül, s a fürkésző emberi szem kénytelen megállni azok határánál. Beljebb ezernyi nyüzsgő szunyog egyhangu zümmögése hallik, s az ágak meg-meg-lebbennek egy-egy lomha vizimadár szárnyesat-togásai alatt. A fák alján olykor megcsillanó fény elárulja, hogy maga az erdő is a megáradt Duna hullámai alá került; önkénytelenül eszük le jut az Oceán pusztá szigete Robinsonnal.

Kirívó ellentéte ennek a másik kép, mely a csendesen folydogáló Dunaág tulsó oldalán terül el. Az áradások által megtermékenyített földben csodákat művel a teremő őserő. Itt a messze terjedő, rengő buzavetés köti le figyelmünket; amott a kukorica-óriások levelei meg-megzör-dülnek az enyhet hozó alkonyi szellőben, s odább a kazalok hosszúra nyúló árnyában csendesen ké-rődzik a pihenő gulya; egyedül a vezérbika áll köztük, koronkint megrázva nagy nyugodtan ko-lompos fejét, mintha inteni akarná a többi: kö-zeledik az est, jó volna hazaballagni.

Egyik festői kép a másikat váltja fel, amint a kis hajó tovauszik, míg szemközti a távolság kék ködében komoran emelik erdőkoszorúta fe-jüket a szerémségi hegyek. S a nagy természet-nek ezt a csodás harmóniáját, mely szívünket néma áhitattal tölti el, nem zavarja más, mint a hajócska gépezetének egyhangu zakatolása, majd egy felriadt vizimadár panaszos kiáltása.

Lassan, észrevétlenül biborfény ömlik szét a vizen, s miközben a hajó lekanyarodik a Nagy-Dunába, a tengerré szélesedő folyam nyugati vé-gén, mely a messzeségben a mosolygó égbolttal

ölelkezik, letűnik a vízben a nap haragos bibor-korongja.

A vízi utazás gyönyörűsége jó kedvre deriti a hajócskában levő vidám társaság tagjait. Itt az ideje, hogy mi is egy kissé megismer-kedjünk velük.

A hajó végében áll a kormányos: komoly tekintetű, napbarnította arcú férfiú; éles szemével áthatolni igyekezik a növekvő sötétségen, melyet még a víz csillogása enyhít egy ideig. Körüötté vig pohárcsengés hallik, hol a társaság férfitagjai igyekeznek torkuk szárazságát egy-egy korty borral locsolgatni.

Emitt egy csoportban a gondatlan asszony-nép csevegése üti meg fülünket. Egyik-másik félénken meghuzódik a pad szélén, féltében a nagy víz közepett; míg a bátrabbak kihajolva, karjukat hűtik a vízben, olykor meg-megfecs-kendve szepegő szomszédúkat friss vízzel, kik sikoltva bujnak ilyenkor bátor lovagjaik mögé.

Valamivel odébb, félrebb daliás fiatal férfi tart átélve egy karcsu leánykát s kettecskén, nem törődve a többiek gyengéd csipkedéseivel, egy-

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-SZERÉSZ, VÉSNÖK. Leg-nagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
chinal ezüst raktár.

A nemzeti alkotmányára annyira féltékeny magyar nemzet, amaz ezeréves sir mellett arra a helyre is köteles elzarándokolni, hol nemzeti létének legelső alkotmányos biztosítékai megállapították s a mindegyre néptelenedő, dus rónaság felett trónoló Árpádnak pusztaszeri szobra előtt is le kell, hogy rója háláját és kegyeletét s ezzel legszentebb kincséhez, alkotmányához való törhetlen ragaszkodását is igazolni tartozik.

Az ezeréves forduló mellett nagy szükség van erre különösen napjainkban, a mikor nehéz borulat gyűjti villámain hazánk felett s a nemzet legjobbjainak lelkén is nyomasztó gond felhői boronganak, hazánk jövője boldogulása miatt.

Egy szabadságra hivatott, alkotmányos nemzet lelkének ily nehéz időben elemi erővel kell megnyilatkoznia s a fenyegető bajokkal szemben a multak nagy emlékeinek felidézéséből kell bizalmat meríteni.

Az Árpád fejedelem halálának ezeréves fordulóját nem elég, nem szabad csupán annyival ünnepelni, hogy sírhelye fölé egy szentegyház emeltetik.

Árpád emlékének felidézése és ünneplése, nem olasztható be semmiféle, más természetű és célú ünnepség keretébe.

A Honszerző ezeréves alakja, a végtelen időben egy napi megállást feltétlenül megkövetel nemzetétől, s ez az egy nap, kizárólag az dicső emlékének szentelendő!

A magyar állam, hivatalos mivoltában a sírhelye felé építendő szentegyház költségeinek megszavaztatásával már megtett annyit, a mennyit tehetett. De hogy ezen ténnyel nincs megtéve mindaz, a mivel alkotmányadó Árpád fejedelem emlékének tartozunk: nem szorul bizonyításra.

A társadalom lelkiismeretének fel kell ébrednie, e nagy történelmi mozzanat kellő értékelésére s Árpád alakját lelki szemmel elé kell idézni ezeréves sírjából.

Fel Pusztaszerre.

Ez a jelszó visszhangzik százszázadok ajkain; e szent vágy hevíti keblét e haza minden igaz fiának! Igen. El kell zárándokolnunk a pusztaszeri pusztán trónoló Árpád fejedelem millenáris emlékművéhez, a magyar alkotmány születésének szent Sinai hegyére s ott is le kell rónunk emléke iránt érzett hálánk és kegyeletünk szent adóját.

máshoz simulva dudolnak egy szép, mélabusdalt. A nevetgélés, gépzakolatás elnyeli hangjukat s csak néha egy-egy csendesebb pillanatban válik érthetőbbé daluk végszava: szüret után lesz az esküvőnk. Majd midőn s figyelem elfordul róluk, lopva összehajolnak a jól esik megrabolni egymást egy-egy édes, rövid csókra; míg ujjukon meg-megvillan valami: a boldogságot jelentő karikagyűrű.

A hajó orrában barna, ábrándos arcú leány ül, merészen tülhajtva a hajó párkányán; sötét fürtei halvány arcára borulnak, míg éjszina szemében szelid merengés tükröződik.

Lábai mellől epedő arcú legényke néz fel reá. Suttogva hozzá szép szavakat, mire a szép lány gyengén elpirul, majd elkacagja magát; nevetése, mint az ezüst bárfa hangja hangzik szét a sötét vizek felett.

Odafenn az égen pedig kigyulnak a csillagok parányi lámpásai s a néma Duna hajzain reszketve omlik szét az égi fény.

A kis hajócska fehér alakját a sötét vizek tükrön csakhamar elnyeli a távolság s tűnedezve, meg-megszaggatva csak az ének édesbus szava hangzik még, mindig lágyabban, mindig gyengébben „van már nékem szeretőm, szüret után lesz az esküvőm“ majd az is elenyészik az éj csendjében.

No csak hogy hazaértünk, öreg H-ék már bizonyosan aggódnak értünk; hangzik a sötétben, amint a kis gőzös odasimul a kikötőbárházhoz. Bizony nem is volt ez mindennapi dolog, amit most átélünk; tódítják tőbben. Hanem azért oda nem adnám ezt az élvezetet tiz Balatonért, szól egy kedvesen csengő hang.

A marcona kormányos pedig, kiről most már eláruljuk, hogy senki más, mint az öreg Lovrekovich, a Duna királya, csendesen mosolyog a bajusza alá a hallottakon. Azzal aztán szépen laza széled kiki, hogy fáradt testét átadja a nyugalomnak s álmodják még egyszer boldogan arról, amit valóságban az imént átél.

Ki nekünk hazát és alkotmányt adott: annyit megérdemel tőlünk, fiaitól.

Küldjék el a nagy nemzeti ünnopra képviselőket a megyék, a szabad királyi és törvényhatósági joggal bíró városok, irodalmi s mindennemű kulturális, ipari és kereskedelmi testületek; gyűljön össze azon az ünnepen a társadalom minden rétegének képviselője, nemzetiségi és vallásfelekezeti különbség nélkül s dobbanjon össze honszeretettől lángoló szívünk az ezeréves nagy halott, Árpád fejedelem emlékének dicsőítésében.

A folyó évi szeptember havának első felében megtartandó *pusztaszeri országos Árpád emlékünnepe* műsorát, teljes részletességgel, az előkészítő bizottság mielőbb közre fogja bocsátani. Egyelőre az ünnepélyen való részvétel tekintetében kéri tisztelettel a jelentkezések megtételét úgy a vármegyék, mint hatóságok s mindennemű kulturális s más testületek részéről.

Előleges tájékoztatásul megemlítjük, hogy az egy napra tervezett országos ünnepélyre a törvényhozás mindkét háza meg fog hivatalni azon bizonyosan képviselve is lesz. A résztvevő küldöttségek Szegeden gyűlnek össze s innen vonulnak ki (Kistelek vasuti állomásig vasuton menve) kocsikon Pusztaszerre, hol ünnepi istentiszteletet, emlékbeszéd, az Árpád emlékmű megkoszorúzása a küldöttségek által, népünnepély stb. stb. fogják képezni az ünnepély műsorát, melyhez festői keretet a szomszédos vármegyék lovas népbandériumai fognak szolgáltatni.

Ez az emlékünnepe a nemzeti társadalom ünnep lesz, melyen a magyar állam minden igaz fia egyesülni kíván a Honszerző s e haza minden polgárának egyenlő jogokat adott alkotmányos Árpád fejedelem emlékének dicsőítésében.

Midőn ez ünnepélyen való megjelenésre, vagy képviseltetésre ezennel tisztelettel felkérjük, reméljük is, hogy hazafias kérésünket hathatós támogatásban fogja részesíteni.

Budapest, 1907. június hó

Hazafias üdvözléssel

A Pusztaszeri Országos Árpád Emlékünnep Előkészítő Bizottsága

A helyi ipar pártolása.

A hazai ipar fellendítésének és részben megteremtésének a jelszava talán a negyvenes évek óta nem hangzott szerte az országban olyan meggyőzően, olyan következetesen és olyan állhatatosan, mint most, mióta a Tulipánszövetség—Magyar Védőegyesület kezébe vette ezt az elárult ügyet.

Amikor a hazai ipar megteremtésének jelszavát haljuk hangoztatni, mindig bizonyos önvádat kell éreznünk. Hiszen volt és van nekünk évszázados iparunk. Csak az a baj, hogy a külföldieskedés, az idegen termékek iránti előszeretet és hazai termékek iránt való elfogultság és előítélet oly mértékben kapott lábra hazánkban, a melyhez hasonló példát a külföldön nem sokat találunk.

Nos, az iparpártolásnak épen az a célja, hogy egyrészt a közönség megismerje a hazai, illetve helyi ipar értékét, másrészt, hogy az iparosnak alkalma legyen tudását, életrevalóságát bemutatni, egy szóval a fogyasztót a termelőhöz közelebb hozni és megfordítva.

E kölcsönös megismerés folytán örömmel tapasztaljuk, hogy a hazai ipar napról-napra nagyobb tért hódít.

A hazai közönség méltán és jogosan követelhet jó és olcsó árut, de áldozatkészség nélkül, a feldolgozott anyag és becsületes ipari munka értékének megismerése nélkül sohasem fog ahhoz jutni.

A hazai ipar támogatására irányuló törekvésnek már is van eredménye, a menyiben elértük a hazai iparosok versengését egymással.

Am győzzön a jobb, de a vásárolt ipari munka okvetlenül hazai legyen.

Ez a verseny pedig csak úgy lehet egészséges, a hazai ipar csak akkor lehet fejlődés-képes; ha elsősorban a helyi ipart támogatjuk. Szinte megbecsülhetetlen czélokat értünk el ezzel. S mikor munkát adunk a helybeli iparosnak, támogatjuk vele a hazai ipart: emeljük az iparos önértetét és munkája által meg-

becsüljük polgártársainkat; gyarapítjuk a jólétet és ezzel a város minden lakójának boldogulását, mert hiszen nem mondunk újat vele; a mikor itt is megállapítjuk azt a régi igazságot, hogy az országban maradt tőke forrásából jut minden célnak, pezsdülést idéz elő, gazdasági fellendülés jár a nyomában és megszünteti a társadalmi egyenlőtlenséget is. Sőt tovább megyünk.

A helyi ipar támogatásával, erőre jutásával és versenyképességének fejlettségével szoros kapcsolatban van magának az iparnak és kereskedelemnek társadalmi megbecsülése is.

Hogy a kellő támogatás mellett a vidéki iparosok is nagygyá felkészthetik üzemüket, szép bizonyíték nálunk Ujvidéken, a Reich és Sebherz gyára, amely Franciaország és a külföld részére óriási mennyiségű gyártmányt szállít, továbbá a Zikmund és isa gépgyára, mely ma a legtekintélyesebb gépgyarakkal is felveszi a versenyt. Mindkettő a modern technika vívmányainak felhasználásával a kor kívánalmainak megfelelő árukat állít elő és nagyszabású üzemekkel sok uvidéki munkás családnak nyújt állandó keresetet. Itt van az Ujvidéki Szappangyár Rsztsz, melynek gyártmányai országszerte keresettek. A Brill F. F. és tsai betéti társaság kendergyára, a Gassnerféle vörösfestőgyár, a Reich János és fia mérelegkészítőgyára, a Schomann István-féle mozaik kockagyár igen figyelemreméltó gyáripartepek.

Ha a nagyközönség, a kereskedők és az iparosok az ily versenyképes helyi ipari czégeknek állandó támogatásukban részesítik, ha továbbá a törekvő és tehetséges kisebb iparosokat az üzemi tőke felemelésében támogatják, emellett pedig állhatatosan keresik az üzletekben a helyi ipar termékeit, akkor Ujvidék város lakossága nagy hazafias missziót teljesített.

Ha minden hazai város így támogatja saját helyi iparát, ha továbbá a Tulipánszövetség—Magyar Védőegyesület útján közlik egymással azoknak az iparosoknak czimét, a melyek más városokba is — a hol az a bizonyos iparág nincs kifejlődve — szállíthatnak árukat, akkor lassacskán az egész országban elérjük azt, hogy a külföldi áruk zárt ajtókra találjanak. Pártoljuk tehát a helyi ipart!

A torony alatt.

A város milliós kölcsöne.

Tiz perces ülés.

Ujvidék törvényhatósági bizottsága csütörtök délután 4 órakor a város háza nagy termében rendkívüli közgyűlést tartott, melyen egyetlen tárgyként a város által felveendő egy milliós kölcsön szerepelt.

A városi törvényhatósági bizottság ez évi április 18-án tartott ülésén ugyanis új kezeltetésekre és a legsürgősebb létesítmények fedezésére egy milliós kölcsön felvételét határozta el, de a május hó 10-én tartott városi közgyűlés a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak akkor tett ajánlatát, — tekintettel annak drágaságára, — nem fogadta el és akként határozott, hogy a kölcsön felvételét kedvezőbb pénzügyi viszonyok beálltáig elodázza.

Időközben a pénzügyviszonyok nem hogy javultak volna, sőt rosszabodtak, de az új létesítményekhez szükséges és pedig nevezetesen:

1. Határkövek beszerzésére	16'000 kor.
2. Artézi fürdő építésére	280'000 "
3. Kórház építésre	400'000 "
4. Vásártér rendezésére	20'000 "
5. Limán szivattyu erősítésére	10'000 "
6. Város körüli vizek levezetésére és árkok szabályozására	6'000 "
7. Szinkör építésére	150'000 "
8. Klisza alatti földek lecsapolására	16'000 "

összesen 898'000 kor.

fedezetre égető szükség merült fel, úgy, hogy a városi tanács a városi gazdasági bizottság véleményo folytán a pénzügyintézeteket, újabb ajánlattételre szólította fel.

A történeteket a *Japavica György dr.* városi gazdasági tanácsos által kidolgozott és előterjesztett következő alaposan megindokolt javaslat mondja el:

"A város tekintetes törvényhatósági bizottsága f. évi május hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésén a Pesti hazai első takarékpénztárnak és a Pesti magyar kereskedelmi banknak egy millió koronás beruházási kölcsönre tett ajánlatát, — tekintettel arra, hogy az kedvezőtlennek mutatkozott, nem fogadta el, — hanem utasította a városi tanácsot, hogy három hónapon belül a pénzügyi enyhülésével bocsásson ki újabb ajánlati felhívást.

A városi tanács, tekintettel arra, hogy a pénzügyi időközben megrosszabbodott, de különösen azon indokból, hogy a mostani pénzügyi viszonyok mellett nincs kilátás egy kedvezőbb kölcsön felvételére, hogy a tervbevett s elodázhatatlan városi beruházások haladékat ne szenvedjenek, f. évi június hó 19-én felszólította a Pesti magyar kereskedelmi bankot, a Pesti hazai takarékpénztárt, és a wieni Boden kreditanstaltot, hogy az egy millió koronás kölcsönre ajánlatukat tegyék meg.

A felszólított pénzügyhatóságok között csak a wieni bodenkredit anstalt hajlandónak nyilatkozott telekkönyvi biztosíték mellett a kért kölcsönnek folyósítására; a Pesti magyar kereskedelmi bank a kölcsönnek felvételét kedvezőbb pénzügyviszonyok beátláig elodázni ajánlotta, ezért jelenleg igérvényt nem is tett, — míg a Pesti első hazai takarékpénztár a hozzáintézett megkeresésre nem is válaszolt.

A wieni Kreditanstaltnak fentemlített válaszára a városi tanács a felveendő kölcsön fedezetéül szolgáló és a városi vagyonátlagot feltüntető költségeloirányzatot, zárszámadásokat, részletes leltárt, telekkönyvi kivonatokat és a városi ingatlanokra bekebelezett tartozásoknak jelenlegi állapotát kitüntető kimutatást elküldötte, mire nevezett pénzügyhatóság a város polgármesteréhez f. évi július hó 2-án intézett átiratában — pótlólag kérve a katasteri birtokívet — odanyilatkozott, hogy hajlandó a kért egy milliós beruházási kölcsönt négy és fél százalékos kamattal, ötven egész két század százalékos teljes évi annuitás és kilenczvennégy százalékos árfolyam mellett telekkönyvi biztosíték ellenében megadni. A mostani kedvezőtlen pénzügyi viszonyokra való tekintettel azonban ajánlatával hosszabb időre nem kötheti le magát.

A városi tanács a wieni pénzügyhatóságtól kért pótlásokat nyomban elküldötte.

Tekintettel tehát arra, hogy ez ügyben összehívott gazdasági bizottságnak véleménye alapján ezen wieni kölcsön összehasonlítva a Pesti hazai takarékpénztárnak és a Pesti magyar kereskedelmi banknak tett közös ajánlatával, — az újabb előállított még kedvezőtlenebb pénzügyi viszonyok dacára — évi 2500 koronával vagyis 50 év alatt 125000 koronával — hozzá nem számítva az időközi kamatoknak kamatait — olcsóbb, ha pedig a kamatos kamatokat is figyelembe vesszük, akkor 4 1/2% alapján 468.815-69 kor; 5%-os alapon pedig 554.202-96 kor a megtakarítás, — továbbá figyelembe véve azt, hogy beláthatatlan időn belül nincs kilátás a pénzügyi helyzet javulására, nehogy a tervbevett városi beruházások haladékat szenvedjenek, a gazdasági bizottságnak véleménye alapján javasoltatik:

Mondassék ki határozatilag, hogy a wieni Privilegirte Allgemeine Österreichische Boden-Kredit-Anstaltnak 1907. évi július hó 2-án a város polgármesteréhez 244. szám alatt intézett átirata alapján egy millió koronás beruházási kölcsön négy és fél százalékos kamattal, ötven egész két század százalékos teljes évi annuitás és kilenczvennégy százalékos árfolyam mellett felvesz és megkeresési nevezett pénzügyhatóságtól, hogy ezen kölcsönre vonatkozólag kiállítandó kötelezvényt aláírás és további intézkedés végett a városi tanácshoz megküldeni sziveskedjék.

Miről a városi tanács kivonatilag értesítetik.

Mayer József, törvényhatósági bizottsági tag csak röviden szót a tárgyhöz, hogy saját és elvtársai álláspontját körvonalazza és megindokolja szavazatát, amelyet a városi tanács javaslatának támogatására fog leadni. Sokkal szivesebben és örömebb látta volna, ha abban a helyzetben volnánk, hogy magyar pénzügyhatóság ajánlatát fogadjuk el, mert ha a magyar pénzügyhatóság ajánlatot a wieniek fölébe helyezné, de amikor látja, hogy a város a wieni ajánlat elfogadásával oly tetemes megtakarítást eszközöl, úgy egy pillanatig sem habozik és a polgárság vitális érdekeit szem előtt tartva a tanácsi előterjesztését magáévá teszi. De elfogadja a tanácsi javaslatot már azért is, mert a régi rendszer emberei, kik ma sem szüntek meg aknamunkát folytatni és robbanásra szánt petárdáikat elhelyezni, azt terjesztik városszerte, hogy az új rendszer nem tud alkotni, csak szép határozatokat tud hozni. Eddig az új rendszer a régi rendszer büneinek eltakarításával volt elfoglalva és a jövő munkásságának előkészületeit végezte. Az alkotás, a tettek ideje a szükséges anyagi erők nélkül lehetetlen. Azért is megsavazza a milliós kölcsönt, hogy az új rendszernek alkalma legyen, hogy alkosson, teremtsen. A tanácsi előterjesztést némi stiláris módosítással elfogadja.

A közgyűlés, — alig 10 perces ülésben, — a tanácsi előterjesztést *Mayer József* stiláris módosításával *egyhangúlag elfogadta*.

A „Fatum“ szerzője Ujvidéken.

Beszélgetés Zsiros Ist. főhadnaggyal.

Legközelebbi darabjának premierje Ujvidéken lesz.

A *Határőr* olvasói bizonyára emlékezni fognak arra az osztatlan és szinte páratlan nagy sikerre, amelyet derék földünk: *Zsiros István*, cs. és kir. tüzérfőhadnagy a Nemzeti Színházban ezévi május hó 30-án előadott „Fatum“ című társadalmi drámájával aratott és amelyről mi annak iddjén büszkeséggel számoltunk be.

A magyar sajtó aligha fogadott magyar szerző művét oly egyértelmű dicsérettel és lelkes elismeréssel, mint *Zsiros István* hatalmas művét: a „Fatum“-ot.

Ez volt az első eset, hogy katonatiszt darabja az ország legelső színpadán: a Nemzeti Színházban színre került és egyedülálló a szerző bátorsága, aki szembe mert helyezkedni a militarizmus copfos felfogásával és nyíltan beállt a párbajmániát korlátozó táborába. És dacára, hogy *Somló*, a Nemzeti Színház igazgatója a darabot *kapuzdrás* előtt, évad végén adatta elő, — a „Fatum“ hatalmas, jól megérdemelt diadalt aratott és *Zsiros István* nevére a siker felkapta a dicsőség szárnyaira és a „Fatum“ megkezdte, — a mi magyar darabnál ugyancsak páratlan — ország, — sőt kontinenst — hódító körutját.

Zsiros István főhadnagy, a „Fatum“ zseniális szerzője néhány nap óta szüleinél Ujvidéken időzik s ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy lapunknak iránta megnyilatkozott és kiérdemelt, igaz meleg rokonszenvét megköszönje.

Ezalkalomból a katonatiszt-szerző a „Fatum“-ról, legközelebbi munkájáról sok érdekes dolgot mondott el.

— „A „Fatum“-ot rég megirtam volt, eszembe se jutott azt előadatni, de mások, kik a darabot elolvasták, szinte kényszerítettek arra, hogy nyújtsam be. Eleinte a *Vig Színházhoz* akartam benyújtani, utóbb mégis csak a *Nemzeti Színházba* került. Apróbb dolgokat irtam már annakelőtte is. A színház utkaival rég tisztában voltam. Szívesen szeretem a színházat. Éveken át *Wien*-ben laktam és napról-napra a *Burg Színház* látogatója voltam. Igen sokat jártam *Budapest*en

a Nemzeti Színházba is és végtelenül sokat olvastam. — Szüleim mitsem tudtak arról, hogy belőlem színműíró lett. Csak akkor tudták meg, amikor a „Fatum“ már előadásra volt kitűzve. — A „Fatum“ várakozáson felül nagy sikert aratott. A premierén a második felvonás után, — amikor ugyyszólván a darab cselekménye be is van fejezve, mert a harmadik felvonás már csak utóhangulat, — tizenhatszor hívtak a lámpák elé, ami a *Nemzetiben* nagy szó. A magyar sajtó a darabról pedig igazán egyértelmű dicsérettel irt, úgy hogy a „Fatum“ nagy sikert arathatott. *Keszler József*, a kiváló kritikus azt mondta az előadás után, hogy sohase hitte volna, hogy ő egy darabon sirni tudjon és ezt a csodát egy katonatiszt darabja vigye rajta véghez. — A premiére óta a *Nemzeti Színház* kapuzárásáig a „Fatum“-ot többször adták és drámám minden előadásán megújult a közönség elismerésének külső megnyilatkozása. — Drámámat legközelebb könyv alakjában jelentetem meg és a könyv kiadását már el is adtam a *Franklin* társulatnak. Németül a *wieni Seidl* cég adja ki könyv alakban a *Fatum*-ot. A németországi kiadási jogot pedig egy *leipzig*i cég szerezte meg. Nem is tudtam eleddig, hogy a színműírás milyen jól jövedelmezik. Minden ezer könyvtől négyszáz korona tiszteletdíj engem illet meg. — A „Fatum“-ot legközelebb *magam fordítom le németre* és a wieni *Burgtheater* akartam előadásra el is fogadta. Eleinte *Grácban* akartam legelőször előadatni, de nem tartottam hazafias érzéssel megegyezőnek, hogy külföldi színpadon kerüljön legelőször színre. Tudja kérem az ember ragaszkodik, hazájához és így került a darabom mégis csak magyar színpadon bemutatásra. A „Fatum“-ot *Dessewffy Arisztid francia és angol nyelvre fordítja* le és remélem és ezt büszkén mondom, a „Fatum“ be fogja járni a kontinens színpadjait. — Az Ujvidék-szegedi színgazgató: *Makó Lajos* is megszerezte a darabomat és összel már elő is adatja. *Az ujvidéki premierre magam is eljövök*. Amint hallom, *Makó* ezzel nyitja meg jövőre az ujvidéki színházat. — *Most új darab megírásán dolgozok. Ugyancsak társadalmi kérdéseket tárgyaló darab lesz. Legközelebbi darabomat, — igen valószínű, kötelezően nem ígérhetem, — esetleg legelőször Ujvidéken adatam elő*. Persze a Nemzeti Színház beleegyezésétől függ ez. — Mostanában annyit dolgoztam, hogy teljesen ki vagyok merülve, irtódom a tolltól és mégha a legszebb asszony is irna nekem, még annak se válaszolnék, csakhogy tollat ne kelljen kézbe vennem. — Most elmegyek néhány hétre *Marienbadba* pihenni, ahonnan visszatérve újra munkához fogok látni.

Zsiros István főhadnagy hétfő reggelig városunkban lakó szülei látogatására Ujvidéken időzik és innen *Marienbadba* utazik.

Kívánjuk, hogy derék földünk ezen első és máris hatalmas sikere csak kezdete legyen a diadaloknak, amelyek első sikeréből következtetve, el nem mrradhatnak. És erős a hitünk, hogy *Zsiros István* rálépett az utra, mely az írói halhatatlansághoz vezet.

Földeink lecsapolása.

A város kulturmérnököt kért.

A miniszter teljesítette a kérést.

A *Határőr* feunállása óta harcol azért, hogy városunknak viz alatt álló óriási területű földeit lecsapolják. Ezer akadály tette lehetetlenné, hogy ezek a földek víztelenítve legyenek. Ezekre menő összegeket öltünk már bele, de a lecsapolás ma is ugyanabban a stádiumban van, mint azelőtt, — amikor semmi kiadást nem áldoztunk erre a célra.

Végre is a városi tanács a következő kérvényt intézte a földmívelésügyi miniszterhez:

COLOSSEUM PROJEKTGRAPH

VILLAMOS SZÍNHÁZ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

EURÓPA LEGNAGYOBB VÁLLALATA 2000 kényelmes ülőhely. 3000 láng. Pazarfényű kivillágítás. Naponta két nagy előadás. — Első 7 órákor, második 8 1/2 órákor. Minden másodnapon szenzációs új műsor. Saját két 100 lóerejű gőzgép. A sétatér áttellenében. Bővebbet a falragaszok.

„Nagyméltóságú földmívelésügyi Miniszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Ujvidék sz. kir. városának lakossága részint a Duna mellett elhúzódó és Pétervárad várának erősítéséhez tartozó sáncokban, részint az alacsony fekvésű több száz holdra terjedő legelőterületen felgyülemelő és tespedő vizek, főleg azonban a Duna mellett, de közvetlenül a város alatt elterülő Limán nevezetű mocsár bűzös párolgásától állandóan a malária és egyéb káros betegségek veszélyének van kitéve.

A város közönsége ritka áldozatkészéggel igyekezett ezen a lakosság egészségét állandóan veszélyeztető bajon segíteni, de a jó szándék rendszeren hajótörést szenvedett, mert nem lehetett az összes mocsaras vizek lecsapolását foglalatba venni egységes tervek alapján, hanem hol az egyik, hol a másik dűlőzet érdekében történt intézkedés.

Az elmúlt tél rendkívüli hó mennyisége, tovább a már hónapok óta tartó ritka magas vízállás és a gyakori és kiadó esőzés következtében ezen bajok eddig sohasem tapasztalt nagy mértékben mutatkoznak és oly területek vannak víz alatt, melyek eddig évtizedek óta gazdaságilag kihasználhatók voltak.

Tekintettel ama sajnálatos körülményre, hogy a Duna állandóan magas vízállása, továbbá a Ferenc-József-csatorna rozoga és szivárgó töltései miatt a vizes és mocsaras területek állandóan nagyobbodnak és a várost immár minden oldalról mocsarak környezik, melyek káros kigőzölgései állandóan veszélyeztetik a város lakóit; de tekintettel arra, hogy országos híres legjobb konyhakerti földjeink tekintélyes része a belvizek által tönkretételnek, mi által egy város, mint a lakosság, — mely a mostoha munkáviszonyok és a rossz termés miatt máris rendkívüli kárt szenvedett, — oly súlyos csapást volna kénytelen elszenvedni, hogy az kiszámíthatatlan következményekkel járhat és csak a kivándorlás előmozdítására szolgálhat.

Tiszteletteljes kérésünk ennél fogva oda terjed, miszerint eme súlyos bajok elhárítására egy kulturmérnöki szakközeg sürgős kirendelése iránt kegyesen intézkedni és az illetőt a már jelzett bajok orvoslására megfelelő javaslattal utasítani méltóztatnék.*

A földmívelésügyi miniszter július 5 én kelet leiratában arról értesíti városunk polgármesterét, hogy a budapesti m. kir. kulturmérnöki hivatal utasította, hogy egyik szakközegét Ujvidékre sürgősen küldje ki és amennyiben lecsapolási tervek elkészítésének szüksége merülne fel, városunk műszaki közegének a szükséges felvilágosításokat adja meg. A kiküldött kulturmérnök a legközelebbi napokban Ujvidékre érkezik.

Életbiztonság Tiszaistvánfalván.

A lövöldöző rendőr.

Varjukra és kutyákra lő.

Érdekes levelet kaptunk a szomszédos Tiszaistvánfalvától, mely szomorú képét adja az ott uralkodó viszonyoknak. A levelet egész terjedelmében közreadjuk és a panasz mielőbbi orvoslását *Nikolics József*, ujvidéki főszolgabíró figyelmébe ajánljuk.

A levél így szól:

Tiszaistvánfalva 1907. VII. 12-én.

„Tekintetes szerkesztőség!

A köz- és életbiztonság érdekében kérem, méltóztatnék becses lapjában, az itteni türethetetlen állapotokra, az illetékes hatóság figyelmét felhívni.

F. évi július hó 11-én délután fél két órakor Gósta Lajos ügyvédjelölt úr társaságában a községbe sétálva a Rudolf-utca sarkán fegyver dördülés készített bennünket a megállásra láttuk, hogy a mostani aratási időben, ilyenkor a szokottnál nagyobb mérvben népes utcában a szolgálatban levő Morgenthaler János nevű itteni rendőr, ki aznap a vasúti állomáson szolgálatot teljesített, onnan haza térve, a járdán szolgálati fegyverével kutyára éles töltéssel lőtt, természetesen anélkül, hogy azt etalálta volna.

Mily könnyen megeshetik kérem, hogy az amúgy is, löfegyvert kezelni nem tudó rendőr a régi levágott katona puskával, illetve az abból kilőtt rendszeren célt tévesztő golyóval ember életben kárt tesz, annál inkább, mivel ez esetben a lövés irányában fekvő szőlőkben dolgozó nép élete is veszélyeztetve volt.

A közbiztonság ezen jeles órei, úgy látszik igen könnyen veszik a fegyverükkel való bánást, mert volt oly eset is, a mikor a rendőr fényes nappal a selyemtenyészési állomás beváltó helyiségének udvarában, mely ilyenkor tenyészőkkel zsúfolva van, csupa kedvtelésből forgópisztolyából varjukra lőtt; mindezekből azt lehet következtetni, hogy a kiosztott szolgálati éles töltéseket számon nem igen tartják és azok hováfordítása ellenőrizve nem lesz.

Az ilyen sajnálatos esetek már éjnek idején is előfordultak s nem tudni mikor kedveskedik egy rendőrnek a mitssem sejtő gyalogjárót lelőni.

Maradtam a tekintetes szerkesztőség iránti

kiváló tisztelettel

Holley Lipót József,
máv. állomás előjáró.*

Hogy lehet ilyen embert rendőrnek megtérni? Ez örkődjék a lakosság személybiztonsága felett, amikor ép ő veszélyezteti azt legjobban? Sürgős vizsgálatot és a lövöldöző rendőr példás megbüntetését kívánjuk.

H I R E K.

Személyi hír. Balla Aladár dr. főispán, szombat reggel a gyorsvonattal három hétig tartó údülésre, Bad-Hall-ba utazott.

Előléptetések a takaréknál. Az „Ujvidéki Takarékpénztár Részeg” igazgatósága legutóbb tartott ülésén a nemrég elhunyt *Barkáts Károly*, pénztárnok halálával megüresedett pénztárnoki állásra egyhangulag az intézet régi, derék és kitűnő tisztviselőjét, helyettes pénztárnokát: *Göbel Lajost*, ifjúságunk kedvelt tagját választotta meg. Ugyancsak ez az ülés a takarékpénztár tisztviselőkarának fizetését felemelte és ezzel is elismerte, hogy az intézet tisztviselői úgy az intézet, mint a közönség igényeit minden tekintetben a legmeszebbmenő módon kielégítette.

Nemzeti címer Ujvidék iskoláin. Ujévtől fogva új díszet kapnak az ország nem állami népiskolái. Juniában rendelt meg számukra az állam tízezer darab zománcozott nemzeti címet, mely a homlokzatukat fogja díszíteni. Ez intézkedés a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló, szentesített új törvény 17-ik szakasza értelmében történt, mert ez a szakasz elrendeli, hogy el kell helyezni a nemzeti címet azokon a nem állami iskolákon is, melyek ily címmel eddig megjelölve nem voltak. A címerekkel egyidőben tízezer címeres nemzeti lobogót is osztanak ki a népiskolák közt.

Gyármegnagyobbitás. A *Reich és Leber*-féle kocsis- és gőzfahajlítógyára és fűrésztelepe az egyre nagyobbodó forgalom folytán kicsinynek bizonyult, miért is a gyár tulajdonosai kérvényt adtak be a városhoz, hogy a gyár kibővítése céljából engedjen át nekik újabb 2780 □-öl területet, mely jogos kérelemnek a június 6-ikán tartott városi közgyűlés eleget is tett. A *Reich és Leber* cég erre tegnapelőtt a gyár nagyobbitására vonatkozó részletes terveket a városi tanácsnál benyújtotta.

Központi választmányi ülés. A központi választmány csütörtök délelőtt 11 órára volt összehívva, de a tagok részvétele folytán az ülést délután 1/2 órára kellett halasztani, amikor is a választók névjegyzékét vizsgálták át és az az ellen beadott hét felszólalónak helyt adtak. A választóknak immár véglegesen összeállított névjegyzékét a központi választmány újlag közszemlére fogja kitenni.

Légszuszvillágítás a Zsák-utcában. *Popadics Péter*, a Zadruga igazgatója, törvh. biz. tag és tsai kérvényt adtak be a városhoz, melyben kérték, hogy a Doszity-utcában légszuszvillágítást vezessenek be. Hasonló kérelmet intézett *Lenkey Imre* asztalos, aki pedig arra kérte a várost, hogy az Uszpenzka-utca nyíló Zsák-utcában létesítsenek légszuszvillágítást *Szalay Lajos*, kir. tan., polgármester a kérelmeket indokoltaknak találta és utasította a légszuszgyárat, hogy

mindkét utcában sürgősen állítson fel légszuszlámpákat.

Kitüntetett ujvidéki iparos. A Budapesten tartott nemzetközi sütőipari kiállítás Ujvidékről a többek közt *Adler Géza* sütőmester is kiállította süteményeit. A kiállítás védnöke megszólítással tüntette ki derék iparosföldünket és neki elismerését fejezte ki. A kiállítás jury-je pedig *Adler Gézának* a nagy arany érmet ítélte oda. Fiaival, törekvő iparospolgártársunk ezen kitüntetése bizonyára széles körben örömet fog kelteni.

Halastó Ujvidéken. Régen merült már fel az az eszme, hogy Ujvidéken nagyobb területen nagy kiterjedésű halastavat kellene csinálni, de mindeddig a kérdés a megvalósulás stádiumába nem léphetett. Időközben azonban érdekes fordulat állott be. A földmívelésügyi miniszter leiratot intézett a városhoz, melyben kérdést intéz, vajjon lehetséges volna-e Ujvidéken nagyobbterű halastavat létesíteni és vajjon Ujvidéken nagy-e a halastó szükséglet? A leirat különös súlyt helyez a haltenyésztésre, mert eltekintve attól, hogy a hal a legtáplálabb eledel, a folytonos hús- és élelmiszerdrágulás parancsolólag szükségessé tette, hogy a haltenyésztéssel intenzívebben foglalkozzanak. A városi tanács a leiratra hamarosan válaszolt. A magyar kir. országos vízépítési igazgatósághoz tartozó országos halászati felügyelőség vezetője: *Répsány Miklós*, kir. főmérnök tegnap arról értesítette a városi tanácsot, hogy a földmívelésügyi miniszter a tervezett halastóhelyszín helyszíni szemlét f. hó 16-án, kedden fogja megejteni, amikor is kéri, hogy a város egyik szakközge a szükséges felvilágosítások megadása céljából rendelkezésére álljon. A városi tanács intézkedett, hogy vigyázzon szakemberekből álló bizottság tájékoztassa az országos halászati felügyelőség vezetőjét. — Meg kell még jegyeznünk, hogy *Teleki Árvéd* gróf, városunk országgyűlési képviselőjének nagy érdeme van abban, hogy a miniszter a város kérését ily gyorsan és készségesen teljesítette.

Az öngyilkos főkönyvelő temetése. A tragikus módon önkéntől meghalt *Hesz Miklós*, takarékpénztári főkönyvelőt péntek délután 1/2 órakor óriási részvét mellett temették el az alkotmány utcai halottas házból. Az Ujvidéki Takarékpénztár egész igazgatósága és tisztviselői, — *Balassa Henrik* vezérigazgató vezetése alatt, — testületileg vonult ki. Úgy az igazgatóság, mint a tisztviselőkar külön-külön koszorút helyeztek a ravatalra, melyet különben egészen elborítottak a koszorúk, melyekkel az elhunyt családja, barátai rőták le a kegyelet adóját. *Hesz Miklós* neje, ki Perjámoson lakó atyjánál időzött, csütörtök este érkezett atyjával és kis fiával Ujvidékre. Az elhunyt nejét és az egész családot a szomorú tragédia teljesen megtörte. — A gyászos véget ért *Hesz Miklós* esete városszerte mély és igaz részvételet keltett. Mind számos azoknak a száma, akiknek a szegény *Hesz Miklósnak* az utóbbi napokban zavarodott viselkedése feltűnt és akik megerősítik a különben is kétségtelen feltevést, hogy *Hesz Miklós* rögeszméjének halottja és hogy öngyilkosságát rémlátomásából származott pillanatnyi elmebajában követte el. — A takarékpénztár igazgatósága derék és szeretett mintatisztviselőjének temetését a takarékpénztár költségére rendezte. A koporsó vivő négyesfogatu halottaskocsi mellett az elhunyt hivatalbeli kartársai halladtak. — *Hesz Miklóst* a róm. kath. temetőben helyezték örök pihenőre.

Közlögzatási bizottsági ülés. A városi közölgatási bizottság e hó 15-én, hétfő délelőtt 11 órakor, Balla Aladár dr. főispán távollétében Szalay Lajos kir. tanácsos. polgármester elnöklété alatt a városháza kis tanácstermében ülést fog tartani.

Óriási sikert arattak a Nemzetközi Sütőipari Kiállításon az „Alexin” zsírművek, midőn a Jury a nagy díjat ítélte nekik. „Alexin” és „Kalács-Alexin” növényzsír és növény vaj termékeinket a kiállítás területén pazarul berendezett pavillonjukban gyakorlatilag mutatták be, a helyszínén sütöttek és főztek s így alkalmat nyújtottak a közönségnek termékeik igazán páratlan minőségét a valóságban megismerni s bebizonyítani azt, mily pompás ízű ételek készíthetők a higienikus szempontból is megbecsülhetetlen „Alexin” termékekkel, melyek nemcsak nélkülözhetetlenek lesznek minden

konyhában, hanem a háziasszonyok kedve-
ceivé is fognak válni. Az „Alexin” zsírművek
tulajdonosa Dr. Schmidl és Társa cég Buda-
pest. Gyár: Budafok.

„Schicht Seifen sind die besten.” Ez a
kizárólagosan német nyelvű hirdetés olvasható
a sétatérrel szemben: a Dunaparton a városi
területen elhelyezett hirdetési táblákon —
Felhívó az a kihívó vakmerőség, hogy egy
osztrák cég egy alkaldórészben magyarokkal
és szerbekkel lakott magyar városban csak
német nyelven merészelje portékáját hirdetni,
de az aussigi Schicht cég vakmerőségénél is
jobban meglep bennünket, hogy a város el-
tűri, hogy egy osztrák gyár városi területen
csak német nyelven hirdesse osztrák porté-
káját. Van-e a hirdetési táblára a Schicht
cégnek engedélye? És mégha volna is, gon-
doskodik-e a városi tanács arról, hogy az
osztrák cég vagy alkalmazzon magyar fel-
íratot is, vagy pusztuljon oda, ahol a part
szakad?

Az újvidéki konzervgyár czégjegyzése.
Az újvidéki konzervgyár r.-t. czégét a magyar
felírásán kívül a következő szerb felírásban is
óhajtotta bejegyeztetni: *Novosadsko deonicar-
sko drustvo fabrike conserva.* Az újvidéki
törvényszék a czégjegyzést ily értelemben el-
is rendelte. A miniszteri biztos azonban —
mint velünk közlik — az ily módon való czég-
jegyzést törvénybe ütközőnek találta, mert
Ujvidék város magyar nevét nem látta kidom-
borítva. A törvényszék tehát újabb czégjegy-
zésében így állapította meg a gyár feliratát:
Deonicarsko drustvo fabrika conserva Ujvidék
(Novisad).

Iskolai értesítők.

— Negyedik közlemény. —

— Az újvidéki kir. kath. magyar főgimnázium
értesítője. —

A magyar főgimnázium értesítőjének X-ik
fejezete a segélyezettéket és tartalmazottakat so-
rolja fel.

Ösztöndíjat kaptak: Dala Árpád, Nagy Győző,
Gunde Géza, Sáfrán János, Sziklay Géza, Hoós
Kázmér, Kugyela Károly, Katyánszki Izidor, Pá-
lits Emil, Bezzegh Gyula, Wiligorszky Ferencz,
összesen 2803 K 60 f. értékben.

Az intézet alapítványából jutalmat kaptak:
Kinder Béla, Szepessy P., Sáfrány I., Steiger D.,
Mihálovits L., Hijics R., Baksa G., Hegedűs F.,
Deutsch A., Eckstein L., Szommer K., Preveden
F., Kaiser M., Palits Emil, összesen 236 koronát.

Egyéb jutalmat kaptak: Ujvidék város 300
koronás adományából 100 korona Steiger B.,
Sziklay G., Csipő M., Hudák D., Reich L., Orosz
K., Profuma I. jutalmaztattak.

Ámon Pál dr. kanonok 20 koronás aranyát
Rácz I., Gruby Rezső dr. 10 koronás aranyát
Steinbach Sándor, Kubinyi Károly dr. adományá-
ból egy 10 koronás aranyat Mihál A., Piukovich
Sándor dr. által felajánlott könyvekből 1—1
könyvet Ernst Otto, Kassovitz R., Gilming I.,
Kemény A. kapott.

A bácstopolyai takarékpénztár 50 koronás
adományát Zahorec Károly, Przybylovski Osz-
kár adományát Molnár I., Ábrám János aján-
dékát Szabó G., Szarka Abrus ajándékát Rie-
mann I. kapta.

A Feketeházy alaphól Lehel György, Heincz
Lajos és Weisz Vilmos kaptak könyveket.

A közoktatásiügyi miniszter 150—150 koro-
nás tanulmányi segélyt Pálits E. és Kinder B.
kaptak.

A tátrai kirándulás alkalmából a kirándu-
lási alaphól segélyben részesültek: Eckstein La-
jos, Preveden Ferencz, Steinbach Sándor, Steiger
Béla, Szőke Ferencz, Mihál András, Baksa Géza,
Dragoun Manó, Náray Antal, összesen 400 korona
értékben.

A temesvári tornaversenyen résztvett tanu-
lók együttesen 280 korona segélyben részesültek.
A segélyegylet karácsonyi jutalmainak ér-
téke: 285 korona. Az önképzőköri jutalmak
összege 40 korona.

Az ösztöndíjak értéke: 1555 korona.
Tandijmentességet szegény tanulók 3804 koro-
nára élveztek. Az összegsegélyzés tehát 8398 koro-
nára 60 fillér.

Az intézet különféle hazafias és humánus
célokra 155 koronát adományozott.

A XI-ik fejezetben Kovács János tanár me-
leg szavakban parentálta el *Varga Mátyást*, az
intézet volt kath. hitoktatóját.

A XII. fejezet a tanulók érdemsorozatait tar-
talmazza.

A XIII-ik fejezet a tanulók általános viszony-
nyairól közöl kimutatást. Beiratkozott az inté-
zetbe összesen 352, vizsgálatot tett 325 tanuló,
ezek közül 160 róm. kath., 5 gör. kath., 34 gör.
kel., 23 ev. ref., 16 ág hitv. ev. és 87 izraelita
volt. Anyanyelv szerint 240 magyar, 40 horvát-
szerb, 37 német, 4 ruthén, 4 tót volt. Csak ma-
gyarul 82, magyarul és németül 106, magyarul
és horvát-szerbül 49, magyarul, németül és hor-
vát-szerbül 74, magyarul, németül és franciául 1,
magyarul, németül, franciául és szerb-horvátul 1,
magyarul és románul, magyarul-rutenül-szerbül
4, magyar-tót-horvát-szerb nyelvet 1, magyar-né-
met-tót-szerbet 3, és végül magyarul és tótul
3-an beszéltek.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen. Levele tisztán magántermészetű és így
az arra adandó válasz nem tartozik a nyilvánosság elé.
Tessék bennünket személyesen felkeresni, mert névtelen
megkereséseket elvből figyelmen kívül hagyunk.

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

Felelős szerkesztő: Mayer József.

Társ szerkesztő: Medvetzky Imre dr.

Nyilt-tér. *)

Szigoruan családi műsor:

FŐVÁROSI CABARET

(TARKA SZINPAD)

átutazólag csak még ma vasárnap

vendégszerepel

a Mayer szálló nagy Vigadó-
TERMÉBEN.

Szinre kerülnek a főváros legjobban sikerült
és legnépszerűbb cabaret számai.

Csevegés. — Modern mesék. — Humoreszkek.
Nép- és műdalok. — Kuruc nóták.

A TÁRSULAT TAGJAI:

Kössegi Aranka

a Népszínház ujonnan szer-
ződtetett soubretteje.

Pogány Bella

a Szegedi Színház szendéje.

Kössegi Olga

fővárosi zongoraművésznő.

Máthé Gyula

a Tarka Szinpad burleszk
komikusa és groteszk
táncos.

Ernyel Emil

igazgató helyettes, conte-
rentier humorista.

Darányi Ernő

titkár.

Szentes János

szalon komikus.

Belőpő-díj 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók a Mayer szállóban, ahol
asztalok jegyváltás esetén előjegyezhetők.

Tisztelettel

Szentes János, igazgató.

Értesítés.

Bátorkodunk a tisztelt közönségnek
tudomására hozni, hogy állandó

betétekre 5%-os

kamatot engedélyeztünk.

A tőke kamatadót nem a fél, hanem
az intézet fizeti.

Az Ujvidéki Népbank
igazgatósága.

17. 3—1

Szabad kézből eladó

a Peics-utca 4. szám allati HÁZ és
KERT. Bővebbet a házban.

Igen megbízható tehetséges 25 éves
keresztény fiatal ember VI. középiskolá-
val és jegyzői oklevéllel Ujvidéken
megfelelő állást keres. Levelek: „A ki
alkalmaz, meg nem bánja” jeligére
kéretnek! 18. 1—1

Magyar királyi államvasutak.

146483. szám.

1907. F. IV.

Árverési hirdetmény.

A kézbesítetlen küldemények a vasuti
üzletszabályzat 70. §-a értelmében az alább
felsorolt állomások teheraru raktáraiban d. e.
9 órakor következő napokon fognak azonnali
kézpénzfizetés mellett nyilvános árverésen
eladatni.

	1907. július hó	16-án
Pozsony	"	16-án
Zágráb	"	16-án
Békéscsaba	"	16-án
Szeged	"	17-én
Debreczen	"	17-én
Fiume	"	23-án
Miskolcz, Gömöri	"	23-án
Kolozsvár	"	24-én
Arad	"	24-én
Ujvidék	"	24-én
Pécs	"	24-én
Budapest Dpt.	"	31-én

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

6747. szám

1907. tkv.

Árverési hirdetmény.

A titeli királyi járásbíró, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Handler
Simon mozsori lakos végrehajtónak Sztanulov
Svetožar, kiskoru Sztanulov Péter és Lázár
mozsori lakos végrehajtást szenvedettek elleni
526 kor. 60 fillér és 109 kor. 70. fillér tőke
és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében
az újvidéki királyi törvényszék, s a titeli kir.
járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén
a mozsori 942. számú telekkönyvi betétben
Sztanulov Flórián (nős, Kanazir Alekszandával)
kiskoru Sztanulov Péter és kiskoru Sztanulov
Lázár nevével felvett A. I. 1—2. sor 603. 604.
hrszámu 219 négyszögöl kert a beltelekben s
299 négyszögöl udvarral bíró 29 összeírási
számu ház 613 korona, az A. II. 1—2. sor
1805. 1806. hrszámu hold szántó és 760 négy-
szögöl szőlő a Tagosbirtok IV. dűlőben 529
korona, és az A. I. 1 sor 2698. hrszámu 1 hold
696 négyszögöl szántó a Szigetekben (Artér)
149 korona becsáron nyilvános árverés útján
el fog adatni.

Határnapul az 1907. évi augusztus hó
12. napjának délutáni 3 órája Mozsor község
házához kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az
ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is
el fog adatni.

Kikiáltási ár fenti becsár a melynek 10%
venni szándékozók kézpénzben, vagy az 1881.
évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi 3333. számú igazság-
ügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni,
vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmé-
ben a bánatpénznek a bíróságnál előleges el-
helyezéséről szabályszerű elismervényt átszól-
gáltatni kötelesek.

Vevő köteles az árverési vételárát 2
egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap
alatt a másodikat 45 nap alatt az árverés
jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés
napjától számított 5% kamatokkal együtt a
titeli királyi adóhivatal mint bírósági letét-
pénztárnál lefizetni.

Kelt Titelen, 1907. évi majus hó 27.

A királyi járásbíró, mint telekkönyvi
hatóságnál.

Dr. Petrovics,
kir. albiró.

Ribnyákon

BALLA és ROHONYI szőlők közt
1 1/2 hold beültetett prima szőlő eladó!
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy jóforgalmu üzlet

házzal együtt
szabad kézből azonnal eladó.
Bővebbet: Kunvári Jakab,
3-2 Ujvidék Magyar utca 1.

Első Ujvidéki

Gőztéglagyár

KISZÁCSI UTON.

Ezennel közhírré teszi, hogy a gyár
üzemét megkezdte és a t. vevőket a
legjobb minőségű anyaggal szolgálhatja
ki. Kérjük szives pártfogásukat.

3-3

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesí-
teni a nagyérdemű közönséget, hogy a hely-
beli piacon, Fő utca 3. szám alatt (azelőtt
Mogán-féle üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorkodom a t. vevőimnek a
legújabb izlés szerint berendezett nagy raktá-
romat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és
legelegánsabb tárgyakat **női szoknyákban és
egész ruhákban**, mind a legújabb szabás szer-
int, divatos angol és francia szövetekből és
vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni
nagy válnszékemra **női bluzokban**, még pedig:
selyem-, szövet-, zephir-, vászon- és batizsból
a legdivatosabb façon és a legelegánsabb izlés
szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon elő-
zékeny, szigoruan szerényen mérsékelt árak
mellett.

Legalázatosabban kérem, méltóztassék
engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel

Momirovits P. N.

Répa-Mag

óvári, obendorfi
ekendorg javított
óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely
és kora amerikai lófogú tengerik Karós és
törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kan-
mala-
cok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli
költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud.,
fehér és fekete Orpington toljásokra elő-
jegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmi intézősége. u. p. Koneza.

Uj boroshordókat

ajánl 25 litertől fölfelé

Wachtl Imre

kádár, okleveles szőlő és pincekezelő.
Ujvidék Fetőfi-utca 8. sz.
15-3. saját házában.

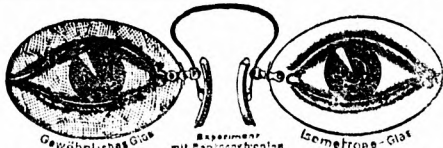
ECKFELD ADOLF

órás és látszerész

Ujvidék, Fő-utca 25. szám.

Nagy választék mindennemű órák, arany-
áru, brillantok és látszerész cikkekben.

WALTHAM valódi amerikai arany
zseórák a legfinomabb precíziós
szerkezettel; ezen óratoknk sokkal
tartósabpak, mint más arany-
óráké, mert két masszív arany
lemez közt egy kompozíció betét
van. mely a toknak a szűsége
tartósságát adja és ezért 25 évi
kezesseget vállalok.

Isomitropo füvegek a legjobbba a látó kiméletére,
gyöngébb füvegek dacára nem fárad el a szem.

Természetes ezüst üst-
ben mindenkor
frissen befőzött
kiváló finom

málna-

szörpöt

szállit

Gessler

Siegfried

ALTVATER

likörgyár

csász. és kir. udvari
szállító és ó csász. és
kir. Fensége József
főherceg kamarai
szállítója

Budapest - Kőbánya.

3 uj szó...

Altvater

Gessler

Budapest

8-6

Helyiség változtatás.

A Wagner-féle ház átépítése miatt a
helybeli piacon 1861 óta fennálló könyvkeres-
kedésemet f. évi február hó elején a Futaki-
utca (ll. Rákózi Ferencz-út) 12. száma alatt
levő saját házamba helyeztem át.

Ez alkalommal ajánlom a mélyen tisztelt
közönségnek gazdagon felszerelt raktáromat,
ugymint: könyveket, levél-, író- és rajzpapi-
rokat, irodal és rajzfelszereléseket, üzleti köny-
veket, noteszeket fényképező cikketek, a leg-
szolidabb árakon.

Kiváló tisztelettel

Herger Ágoston.

Simonyi Mihály,

kőműves- és áosmester, építési vállalkozó.
Ujvidék,

Damjanich-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű építési szakmába
vágó munkát, valamint új épületek építését
és régi épületek ujjá való tatarozását legju-
tányosabb árak mellett. 8-8.

SCHWARZ JÓZSEF

saját termelésű szerémi hegyi borai
zárt palackokban és 56 liternél nagyobb hor-
dókban a következő árakon kerülnek eladásra:

Palackborok árai:

adóval együtt:			
Prima fehérbor	3 éves	literként	K 070
schiller	3	"	" 070
rizling	3	"	" 080
furmint (mozei)	3	"	" 1-

A borok árai hordókban:

adózatlanul:			
Prima fehérbor	3 éves	100 literenként	K 50-
schiller	3	"	" 50-
rizling	3	"	" 60-
furmint (mozei)	3	"	" 70-

Rendelések Schwarz Testvérek
irodájában, Haltér 12. sz. és Fut-
taki-utca 46. sz. alatt a pincemester-
nél is eszközölhetők, ki azokat naponta
bérmentve házhoz szállítja.

Fiatalabb évfolyamu borokról, hor-
dókban való vételnél szivesen szolgálok
legjutányosabb árjegyzékkel.

SCHOMANN JÁNOS

OKLEVELES KÖFARAGÓ-MESTER. -- CEMENTLAGYÁROS.

Készítetek minden köfaragó és te-
razzo munkákat.

A t. közönségnek figyelmébe
ajánlom

TEMETKEZÉSI VALLALATOMAT

mely ujonnan lett berendezve, semmi költséget és áldozatot nem sajnálva
a legmodernebb stilben.

Főraktárom: DUNA-UTCA 21. sz.